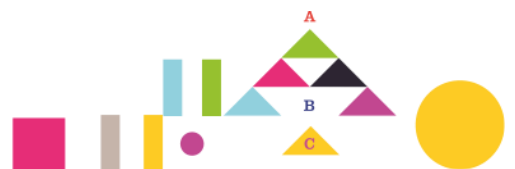

**PERUSOPETUKSEN
ILTAPÄIVÄTOIMINTA**

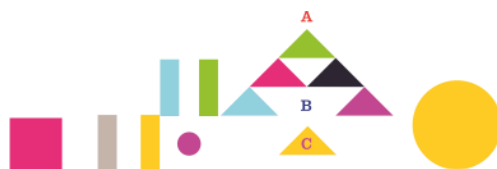
**TOIMINTASUUNNITELMA
LUKUVUODELLE 2017 – 2018**

MÄNTYMÄEN KOULU

SISÄLLYS

1. Johdanto
2. Toiminta-ajatus ja visio
3. Toiminnan tavoitteet
  - a. Tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
  - b. Eettisen kasvun tukeminen
  - c. Osallisuuden edistäminen, tasa-arvon lisääminen ja syrjäytymisen ehkäisy
  - d. Lapsen kannustaminen liikuntaan ja hyvinvointiin.
4. Toiminnan sisältö
  - a. Koulun toimintakulttuuri sekä perinteet
  - b. Toiminnan järjestäminen
  - c. Perusrutiinit
  - d. Iltapäivätoimintaan saapuminen sekä kotiinlähtö
  - e. Vapaa leikki ja lepo
  - f. Liikkuminen ja ulkoilu
  - g. Askartelu, kädentaidot ja luova toiminta
  - h. Kielikerhot
  - i. Kiusaamisen ehkäisy
5. Tiedonkulku ja yhteistyö
  - a. Aikuinen – lapsi vuorovaikutus
6. Vakuutukset
7. Välipala
8. Turvallisuussuunnitelma

1. JOHDANTO

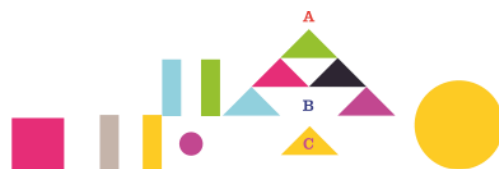
Perusopetuksen iltapäivätoiminta perustuu Opetushallituksen hyväksymiin aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteisiin sekä kunnan hyväksymään toimintasuunnitelmaan, joka ohjaa iltapäivätoiminnan toteutusta niin hallinnon kuin sisällönkin osalta. Toimintasuunnitelma sitouttaa kaikki asianosaiset työskentelemään yhteisen tavoitteen edistämiseksi. Toimintasuunnitelman lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia ohjaavat laadunhallinta-, omavalvonta- ja turvallisuussuunnitelmat sekä asiakastyytyväisyyskyselyt ja henkilökunnalle laadittu perehdytysohjelma. Henkilökunnan työhyvinvoinnin ja osaamisen tukemiseen on laadittu vuosittain päivitettävä työhyvinvoinnin ja osaamisen suunnitelma.

2. TOIMINTA-AJATUS JA VISIO

Pilke päiväkodit Oy järjestää lukuvuonna 2017 - 2018 perusopetuslain mukaista perusopetuksen iltapäivätoimintaa Mäntymäen koululla. Iltapäivätoimintaa järjestetään peruskoulun ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Osallistuminen toimintaan on vapaaehtoista. Olemme luotettava kumppani ja edelläkävijä laadukkaiden varhaiskasvatuspalvelujen tuottajana.

3. TOIMINNAN TAVOITTEET

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Iltapäivätoiminta tukee koulun perustehtävää ja luo lapselle eheän ja tasapainoisen päivän, jossa toteutuu lapsen oikeus vapaa-aikaan, leikkiin ja kulttuuriin, sekä huolenpitoon ennen ja jälkeen koulupäivän vanhempien ollessa työssä. Tavoitteisiin kuuluu myös luoda lapselle elämyksiä toimintojen sekä tapahtumien kautta.

3.a Tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen tunne-elämää. Tavoitteena on, että jokainen kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omana itsenään. Lapsi oppii ilmaisemaan erilaisia tunteita ja säätelemään niitä.

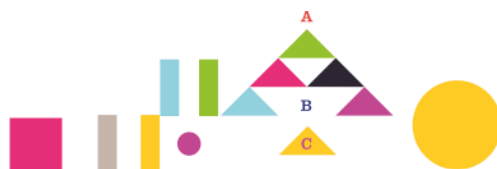
Tavoitteena on ohjata lasta löytämään vapaa-ajan harrastuksia, jotka tukevat henkilökohtaista kasvua. Iltapäivätoiminnan järjestäminen tapahtuu kiireettömässä ja turvallisessa ympäristössä. Toverisuhteiden kautta lapsi oppii sosiaalisen vuorovaikutuksen taitoja, kuten esimerkiksi vastavuoroisuutta sekä tunteiden ilmaisua ja säätelyä. Yhteisten sääntöjen ja rajojen myötä lapsi saa kokemuksia turvallisuudesta ja välittämisestä.

Iltapäivätoiminnassa arvostetaan ja opetetaan hyviä tapoja: kiitos, anteeksi pyytäminen, ole hyvä ja tervehtiminen. Lapsi tervehtii ohjaajan iltapäiväkerhoon ilmoittautuessaan ja kättelee aikuisen kerhosta pois lähtiessään. Näin lapsi oppii tervehtimään kädestä pitäen, eikä pääse poistumaan kerhosta huomaamatta. Lasta opetetaan kuuntelemaan sekä kunnioittamaan aikuisia ja muita lapsia.

3.b Eettisen kasvun tukeminen

Jokainen iltapäiväkerholainen nähdään ainutkertaisena yksilönä, jota opastetaan ja tuetaan lapsen oman kehitystason mukaan. Iltapäiväkerhossa on tuttu ja turvallinen aikuinen, joka toimii lapselle roolimallina ja esimerkkinä.

Mäntymäen iltapäiväkerhossa on yhteiset, selkeät, kaikkien tuntemat ja kaikkia koskevat säännöt, jotka mukailevat mahdollisimman pitkälle koulun sääntöjä ja joita muokkaamassa ovat mukana kerhon lapset. Säännöt auttavat lasta säätelemään toimintaansa, huomioimaan valintojensa seuraukset ja ottamaan vastuuta itsestään ja tekemisistään sekä kiinnittämään huomiota myös toisen hyvinvointiin ja ympäristöön. Kerhossa odotetaan omaa vuoroa, pyydetään anteeksi, keskustellaan vaikeista tilanteista ja puhutaan avoimesti, mutta lapsen ikätaso huomioiden, lasta

kunnioittaen. Jokainen lapsi on arvokas omana itsenään ja hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on.

Toiminnan runkona on koulun kanssa yhtenevä arvopohja sekä käytänteet, jotka ohjaavat lasta ottamaan vastuuta omasta itsestään ja muista. Kerhossa opetetaan hyviä käytöstapoja: pyydetään anteeksi, puhutaan rehellisesti, tervehditään toisia, kunnioitetaan muita ja autetaan kaveria. Lapsia opastetaan selvittämään erimielisyytensä aikuisen ohjaamana ja tukemana. Tunteita, niiden ilmaisua ja vuorovaikutustaitoja opetellaan yhdessä lapsen kanssa.

Lapsia opastetaan huolehtimaan ja kantamaan vastuuta koulu- ja kerhoympäristöstä. Liikunta-, askartelu- leikki- ym. tuokioiden jälkeen huolehditaan yhdessä lasten kanssa tavaroiden paikoilleen laittamisesta sekä ympäristön siisteydestä ennen kotiin- tai uloslähtöä.

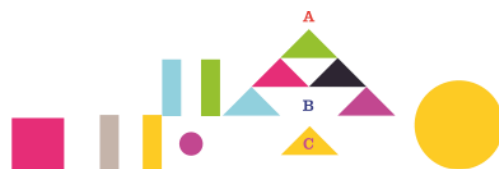
Lasta ohjataan tekemään läksyt kerhopäivän aikana. Tavoitteena on, että oppii kantamaan vastuuta omista läksyistä kerhovuoden aikana niin, että läksyjen tekemisestä tulee jokapäiväinen rutiini. Vastuu kotitehtävistä ja niiden tarkastamisesta jää kuitenkin lapsen huoltajalle.

3.c Osallisuuden edistäminen, tasa-arvon lisääminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen.

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on osallisuuden edistäminen, tasa-arvon lisääminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan tyttöjen ja poikien kehityksen erot sekä tarpeet. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan nopeasti ja että lapsen tukemiseen ja tarvittavan tuen järjestämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

3.d Lapsen kannustaminen liikuntaan ja hyvinvointiin

Pilke iltapäiväkerhoissa tavoitteena on kannustaa lapsia liikuntaan ja ohjata hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin yhdessä koulun ja kodin kanssa. Liikunnan avulla luodaan lapselle terveellisen elämäntavan lähtökohdat. Liikunnasta halutaan luoda lapsille hauska, elämyksellinen ja sosiaalinen tapa. Pilke iltapäiväkerhot

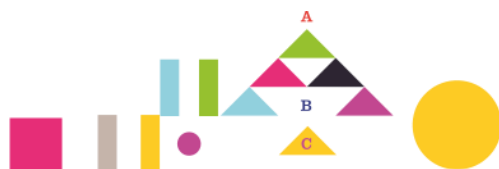
toimii yhteistyössä espooisten urheiluseurojen kanssa. Seurojen kanssa järjestetään erilaisia liikuntatapahtumia ja harrastustunteja, joissa tarkoituksena on saada lapsi kokeilemaan ja kokemaan erilaisia lajeja. Tätä kautta pystytään luomaan elämys ja mielenkiinto erilaisiin liikuntalajeihin sekä harrastuksiin.

4. TOIMINNAN SISÄLTÖ

Iltapäivätoiminnan yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat paikalliset olosuhteet ja tarjonta, ohjaajien omat vahvuudet, painotukset sekä käytännön mahdollisuudet. Sisältöjä valittaessa kiinnitetään erityisesti huomiota leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan kuten liikuntaan, kädentaitoihin, kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun, teatteriin ja musiikkiin. Toiminnassa varataan myös aikaa koulutyöhön liittyvien tehtävien, läksyjen tekemiseen. Toiminnan sisältöjen suunnittelussa otetaan huomioon myös lapsen tarpeet ja omat toiveet sekä edellisiltä kausilta saatu asiakaspalaute. Lapsen ja ohjaajan yhteinen keskustelu siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaisi ja mikä tuottaa hänelle iloa sekä lapsille suunnattu asiakastyytyväisyyskysely vaikuttavat toiminnan sisältöjen ja käytännön toteutukseen. Tällä toimintakaudella iltapäiväkerhon harrastekerhoina ovat liikunnalliset **urheilukerho, voimistelukerho ja sählykerho sekä kuvataidekerho, askartelukerho, draamakerho ja saksankerho.**

Iltapäiväkerhossa lapset jaetaan pienempiin toimintaryhmiin huomioiden lasten lukujärjestykset, harrastukset ja kaverisuhteet sekä vanhempien toiveet. Ryhmiin jako on välttämätön toiminnan tavoitteiden toteutumiseksi. Toimintatilojen ja välineiden tarkoituksenmukaisuus ja ohjaajan mahdollisuudet ehkäistä lapsen joutumista häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi mahdollistetaan osaltaan ryhmäjaon avulla. Ulkoilu ja harrastetoiminta antavat lapsille mahdollisuuden tutustua kaikkiin iltapäiväkerholaisiin, koska tuolloin ryhmät ovat yhdessä. Välipala ja siirtymätilanteet toimivat parhaiten omassa pienryhmässä.

Kerhotiloina toimivat tilat, jotka vahvistetaan ennen kouluvuoden alkua. Toimintatiloina käytetään koulun luokka/opetustilojen lisäksi liikuntasalia. Salin

käyttövoroja pyritään saamaan noin 2-3 tuntia viikossa. Ulkoilua on päivittäin säässä kuin säässä. Kerholaiset tulevat heti viimeisen oppituntinsa jälkeen ilmoittautumaan ohjaajalle koulun ulko-ovien eteen tai muuhun kerhokauden alussa sovittuun kokoontumispaikkaan. Päivä alkaa ulkoilulla. Ulkoilutuokio pitää sisällään yhteisleikkejä, pelejä ja ohjattua liikuntaa, mutta ennen kaikkea vapaata leikkiä ja puuhailua.

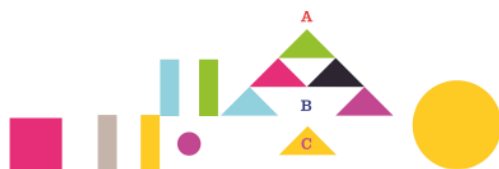
Välipalalle siirrytään porrastetusti noin kello 13.30-14. Välipala tilataan koulun keittiöltä.

Välipalan jälkeen varataan aikaa läksyjen tekoon. Tavoite on, että kaikki tekisivät läksynsä kerhossa niin, että vain mahdolliset lukuläksyt jäisivät kotiin. Läksy- / rauhoittumistuokion jälkeen siirrytään ulkoleikkeihin tai jäädään koulun tiloihin päivittäin tarjottavaan harrastekerhoon.

Harrastekerhot pitävät sisällään leikkejä, erilaisia liikuntakerhoja, kädentaitoja, tarinatuokioita, ilmaisua, sekä saksan kielen kerhon. Kerhon toimintatuokioiden sisältö suunnitellaan kerhokauden alussa käytettävissä olevien tilojen, ohjaajien erityistaitojen sekä lasten kiinnostuksen mukaan. Mukana suunnittelussa ovat myös iltapäiväkerhon lapset. Tällä toimintakaudella kiinnitämme erityistä huomiota lasten osallistamiseen.

4.a Koulun toimintakulttuuri sekä perinteet

Iltapäivätoiminta on osa koulun toimintakulttuuria. Avoimella vuorovaikutuksella lapsen elämään osallistuvat tahot yhdessä edistävät lapsen yksilöllistä oppimista ja kasvua. Koulutiloissa ja koulun piha-alueella toimittaessa noudatetaan koulun yleisiä järjestyssääntöjä. Iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Toiminta tukee lapsen koulunkäyntiä, oppimista ja sosiaalisia taitoja sekä ehkäisee syrjäytymistä. Iltapäivätoiminta on tukemassa myös koulun perinteitä. Toimintaan kuuluu koulun omat perinteet juhlissa, kasvatuksissa sekä toimintatavoissa. Mäntymäessä iltapäivätoiminta on halukas tukemaan ja tekemänä yhteistyötä koulun kanssa, jotta

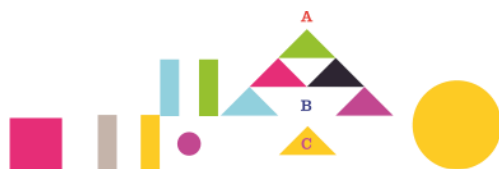
koulun arvot, toimintatavat ja ajankohtaiset, lapsiryhmissä painotettavat asiat toteutuisivat myös iltapäiväkerhossa. Iltapäivätoiminnan ohjaajat myös perehdytetään yhteistyökoulunsa erityispiirteisiin ja yhteisiin toimintatapoihin ennen toimintakauden alkua.

4.b Toiminnan järjestäminen

Toimintaa järjestetään koulun työpäivinä maanantaista perjantaihin pääsääntöisesti koulun tiloissa. Iltapäiväkerho on avoinna koulun päättymisestä kello 17 saakka. Kaikille lapsille tarjotaan iltapäivätoimintaa enintään 5h / päivä. Osa-aikaisten lasten kerhopäivä päättyy klo 16.00.

Tilojen käyttö suunnitellaan niin, että lapsen on turvallista leikkiä ja toimia. Välineet valitaan myös siten, että ne ovat turvallisia ja asianmukaisia. Lapsi ei saa myöskään joutua väkivallan tai muun kiusaamisen kohteeksi osallistuessaan iltapäivätoimintaan. Tämä pyritään ehkäisemään palkkaamalla ammattitaitoisia ohjaajia ja perehdyttämällä heidät huolellisesti tehtävään sekä laatimalla kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma syyskaudella yhdessä iltapäiväkerhotiimin kanssa. Ohjaajien rikostausta selvitetään lain velvoittamana.

Yksikön vastaava ohjaaja vastaa toiminnan suunnittelusta ja sisällöstä, suunnitelmien toteutumisesta ja arvioinnista tiimensä muiden ohjaajien kanssa. Toimintaa varten tehdään suunnitelmat viikko- ja päiväohjelmista sekä kuukausisuunnitelma, jossa otetaan huomioon viikko-ohjelma, kalenteri- ja kerhovuoden tapahtumat sekä yhteiset teemat koulun ja muiden Pilkkeen yksiköiden kanssa. Suunnitelmat pohjautuvat lukuvuosisuunnitelmaan. Vastaava ohjaaja toimii sekä koulun että kerhon kontaktihenkilönä, joka osallistuu aina tarvittaviin palavereihin kuten esimerkiksi oppilashuoltoryhmiin.

4.c. Perusrutiinit

Päivittäiset rutiinit pitävät sisällään mm. kerhoon saapumisen ja kotiin lähtemisen, ruokailun, läksyt, harrastekerhot, vapaan leikin ja levon, ulkoilun ja liikunnan, pukeutumisen ja omista tavaroista huolehtimisen sekä hygienian. Perusrutiineihin kuluva aika on merkittävä osa koko kerhopäivän kulkua, joten se miten tilanteet toteutetaan, on merkityksellistä.

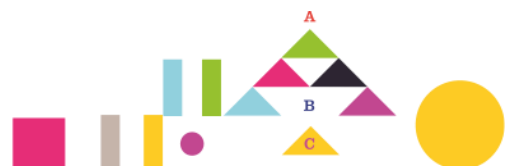
Tavoitteena on, että rutiinitilanteet ovat turvallisia ja lasta kannustavia sekä tapahtuvat kiirettömässä ilmapiirissä. Niissä tuetaan lapsen itsenäisyyttä ja omatoimisuutta, opitaan hyviä tapoja ja harjoitellaan aikuisen tuella huolehtimaan omista varusteista (ulkovaatteet, kengät, sisävaatteet, reput). Kerhossa lapsi oppii myös huolehtimaan läksyistä ja ottamaan niistä vastuuta. Vastuu läksyistä ja niiden tarkastamisesta säilyy kuitenkin huoltajalla. Toiminnan rutiineiden suunnittelussa ja toteutuksessa henkilökunta huomioi lapsen kehityksen tason, hyvinvoinnin, edun sekä vanhempien, koulun ja lasten toiveet.

4.d. Iltapäivätoimintaan saapuminen sekä kotiinlähtö

Toimintakauden alussa luokan opettaja tai vanhemmat toimittavat vastaavalle ohjaajalle lapsen koulun loppumisajat. Vanhempien vastuulla on ilmoittaa lukujärjestyksessä tapahtuvista muutoksista sekä lapsen poissaoloista ohjaajalle, jotta lasta osataan odottaa oikeaan aikaan kerholle.

Lapsen saavuttua kerhoon ohjaaja merkitsee päivittäiseen seurantalistaan lapsen saapumisen. Mikäli lapsi ei saavu kerhoon sovittuna aikana, ohjaaja selvittää syytä lapsen poissaoloon ottamalla yhteyttä ensin opettajaan ja sitten vanhempiin.

Pois lähtiessä lapsi kätelee ohjaajan, jolloin ohjaaja merkitsee päivittäiseen seurantalistaan lapsen kotiinlähden. Lapsen kotiinlähtöajoista ja -tavasta (saako lapsi lähteä yksin kotiin / haetaanko lapsi kerhosta) sekä mahdollisista poissaoloista sovitaan aina aikuisten kesken joko suullisesti tai kirjallisesti esim. sähköpostin tai

tekstiviestin välityksellä. Turvallisuuden takaava periaattemme on, ettei lapsi voi itse ilmoittaa kotiinlähdestä ohjaajalle.

4.e Vapaa leikki ja lepo

Koulupäivän jälkeen lapsilla tulee olla mahdollisuus lepoon sekä omatoimiseen leikkiin ja pelailuun, lukemiseen, piirtämiseen sekä yhdessäoloon kavereiden kanssa. Leikki sekä yhdessäolo kavereiden kanssa ovat tärkeä osa kerhopäivää. Niihin pyritään järjestämään aikaa päivittäin niin sisällä kuin ulkonakin ja ohjaajat auttavat jokaista lasta löytämään kaverin ja mukavaa tekemistä.

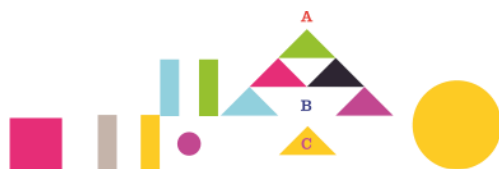
4.f Liikkuminen ja ulkoilu

Liikuntatuokioissa eli liikunnallisissa harrastekerhoissa on tavoitteena innostaa lasta liikkumaan, tarjota jokaiselle onnistumisen kokemuksia lähtötasosta riippumatta sekä tutustuttaa lasta erilaisiin lajeihin ja tapoihin liikkua. Liikunnassa on kyse liikkumisen ilosta, ei urheilusta tai kilpailusta. Periaatteena on, että lapsi liikkuu, koska lapselle on luontaista leikkiä ja yhdessä tekeminen on hauskaa.

Iltapäiväkerhossa lapsi pääsee toteuttamaan luontaista tarvettaan liikkumiseen ja energian purkamiseen turvallisesti valvotuissa olosuhteissa muun muassa ulkoilussa kiipeillen, juosten, pelaten ja leikkien. Monenlaiset yhteiset leikit ja liike tukevat lasta oman kehon hallitsemisessa ja hahmottamisessa, mutta auttavat myös lapsia ryhmässä toimimisessa, sääntöjen noudattamisessa ja välttämättömien pettymysten sietämisessä sekä ennen muuta auttavat löytämään liikunnan ilon.

Ulkoilua järjestetään päivittäin säässä kuin säässä. Päivä alkaa ja päättyy ulkoilulla. Päivittäin koulun kentällä pelattavat joukkuepelit jalkapallo ja sähly ovat tärkein yksittäinen liikkumaan innostaja. Lisäksi iltapäiväkerhon ohjaajat järjestävät päivittäin ohjattuja leikkejä ja liikuntatuokioita halukkaille. Pihalla voi lisäksi muun muassa kiipeillä, tehdä temppuja, juosta hippaleikkejä, hyppiä narua ja heittää frisbeetä.

Ohjattujen harrastekerhojen tarkoituksena on myös tutustuttaa lapsia erilaisiin lajeihin ja tapoihin liikkua, ja näin tukea lasta mahdollisesti ”sen oman jutun”

löytämisessä. Tällä kaudella iltapäiväkerhossa järjestetään **sählykerhoa, voimistelukerhoa ja urheilukerhoa**, jossa muun muassa pelataan pallopelejä, tutustutaan yleisurheilulajeihin, suunnistetaan, telinevoimistellaan, harjoitellaan alkeisakrobatiaa ja luistellaan.

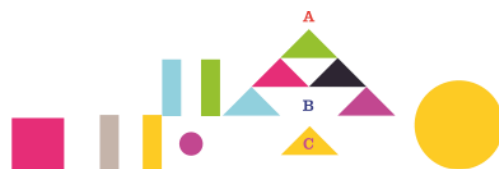
Tavoitteena on järjestää seurojen kanssa tapahtumia ja harrastetunteja, jotta lapset pääsevät kokeilemaan erilaisia lajeja. Iltapäiväkerhon sählykerhossa perehdytään lasten kanssa salibandyn saloihin sekä osallistutaan jo perinteeksi muodostuneisiin KiMu-Liigan otteluihin.

KiMu-Liiga on Pilke iltapäiväkerhojen sisäinen salibandyliiga. Liigassa jokainen kerho pelaa toisiaan vastaan yhden ottelun. Kun kaikki ottelut on pelattu, katsotaan sarjataulukosta kaksi parasta joukkuetta, jotka pelaavat finaaliottelun Esport Oilersin Play off -ottelun erätauolla.

4.g. Askartelu, kädentaidot ja luova toiminta

Mäntymäen iltapäiväkerhossa järjestetään ikätason mukaista, suunniteltua ja lasten kiinnostuksenkohteet huomioivaa kädentaito-ohjausta. **Askartelukerhoon** kuuluu muun muassa paperiaskartelua, helmitöitä ja erilaisia käsitöitä. Töissä otetaan huomioon vuodenajat, juhlapyhät ja ajankohtaiset asiat lasten maailmassa. Kädentaitojen harjoittelu auttaa lasta käyttämään mielikuvitustaan, harjoittaa keskittymistaitoja, antaa onnistumisen kokemuksia ja innostaa kokeilemaan uusia asioita.

Iltapäiväkerhossa järjestetään tällä kaudella kaksi uutta luovan toiminnan kerhoa, draamakerho ja kuvataidekerho. **Kuvataidekerhossa** tutustutaan akvarellimaalaukseen, hiilipiirroukseen ja muihin pienen taiteilijan perusvälineisiin. Työvälineitä opetellaan yhdessä käyttämään oikein ja huoltamaan sekä kokeillaan erilaisia työtapoja, materiaaleja ja tekniikoita. Jokaisen työ on arvokas ja onnistumisen kokemuksia pyritään saamaan jokaiselle, joka tulee mukaan taiteilemaan.

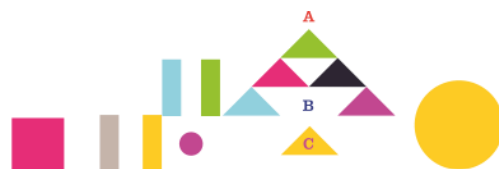

Draamakerhon sisältöjä suunnitellessa otetaan huomioon erityisesti lapsiryhmän omat toiveet. Draamakerhoon kuuluu paljon leikkejä, ilmaisua ja ikätasoon sopivia, leikinomaisia teatteriharjoitteita. Draamakerhossa näkyy syyskaudella myös Suomi 100 -juhlavuosi ja tavoitteena on koostaa lasten kanssa esitys, joka käsittelee juhlavuoden teemoja.

4.h. Kielikerhot

Mäntymäen iltapäiväkerhossa järjestetään **saksankerhoa**. Iltapäiväkerholaiset pääsevät tutustumaan saksan kieleen kotikielensä saksaa puhuvan ohjaajan kanssa. Oppimista ohjaa Hans Hase, joka on iloinen ja utelias, ainoastaan saksaa puhuva pupu (käsinukke). Hansin johdolla perehdytään saksan kielen alkeisiin ja saksalaisen kulttuurin saloihin pienelle koululaiselle sopivalla, leikinomaisella tasolla. Oppiminen tapahtuu leikkien, pelaten, laulaen, liikkuen ja arvoituksia ratkoen.

Kerhossa tutustutaan lasten elämän keskeisiin asioihin, perheeseen, kavereihin ja arkirutiineihin. Saksalaisten perinteiden tärkeät hahmot, kuten Sankt Martin ja Nikolaus tulevat myös tutuiksi askartelemalla ja kivoja piirrettyjä katselemalla. Oppiminen tapahtuu leikkiessä melkein huomaamatta. Suullinen ilmaisu on pääroolissa, mutta erilaisiin tehtäviin liittyen esiintyy myös lyhyttä kirjoitettua tekstiä, jota kerholaiset lukevat ihan luontevasti - Hans Hase toki auttaa vähän ääntämisessä.

4.i. Kiusaamisen ehkäisy

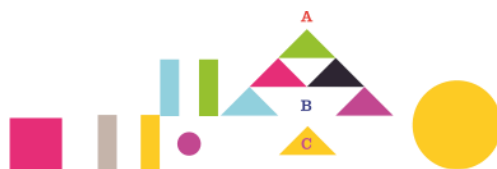
Kiusaamisen ehkäisy perustuu aikuisen omien asenteiden tarkistamiseen, omaan suhtautumiseen jokaiseen lapseen, lapsiryhmään ja työyhteisöön sekä ymmärrykseen siitä, että aikuinen itse vaikuttaa ilmiön olemassaoloon. Aikuisen toiminta ja valinnat voivat ylläpitää kiusaamistilanteiden jatkumista ja mahdollistaa niiden syntymistä. Aikuisen tehtävä on kantaa vastuu kiusaamistilanteista, niihin puuttumisesta sekä ennaltaehkäisystä.

Iltapäiväkerhossa on Kiusaamisen ehkäisyn ja siihen puuttumisen suunnitelma. Suunnitelman laatiminen perustuu yhteiseen ymmärrykseen kiusaamisesta ilmiönä. Se edellyttää työyhteisöltä keskustelua ja pohdintaa siitä, miten yksikössä kiusaaminen ymmärretään sekä mitä sillä tarkoitetaan. Kiusaamisessa pidetään iltapäivätoiminnassa nollatoleranssia. Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma päivitetään vuosittain.

Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma:

- Yksikkömme näkemys siitä mitä kiusaaminen on
- Kiusaamisen merkit ja niiden huomaaminen
- Kiusaamisen ehkäisyn keinot
- Kiusaamiseen puuttumisen keinot ja seuranta
- Yhteistyö vanhempien kanssa

Mäntymäen iltapäiväkerho tekee yhteistyötä koulun ja perheiden kanssa kiusaamisen ehkäisemiseksi ja tässä tiedonkulku on ensiarvoisen tärkeässä asemassa. Selvitämme kerhossa tapahtuneet tilanteet heti lasten välillä ja harjoittelemmme ryhmässä toimimista. Joillain kerholaisilla on käytössä kannustimia hyvään käytökseen rohkaisemiseksi, usein yhdessä koulun kanssa laadittuja (esim. tsemppivihko). Tärkeää on, ettei kukaan tule leimatuksi, vaan jokainen lapsi nähdään kokonaisuutena. Ohjaajat pyrkivät tarkkailemaan ryhmän dynamiikkaa ja puuttumaan varhaisiin huolen merkkeihin heti. Periaatteemme on, että ketään ei jätetä yksin. Pilke iltapäiväkerhoissa järjestetään myös koulutusta liittyen haasteellisiin lapsiin.

5. TIEDONKULKU JA YHTEISTYÖ

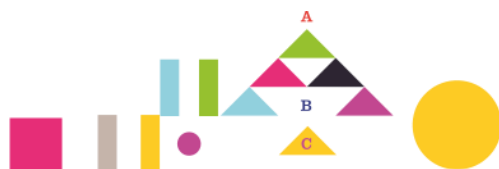
Iltapäivätoiminnan laadukkuus perustuu sujuvaan yhteistyöhön ja tiedonkulkuun kodin, koulun sekä iltapäiväkerhon välillä.

Iltapäivätoiminnan tulee olla luonteva osa koulun omaa toimintaa. Tähän pääsemiseksi tehdään yhteistyötä opettajien, erityisopettajien, koulun oppilashuoltoryhmän sekä muiden tahojen kanssa. Tilojen käytöstä, aikatauluista sekä yhteisistä järjestyssäännöistä neuvotellaan yhdessä koulun henkilökunnan kanssa. Kerhon ja iltapäivätoiminnan koordinaattorin yhteystiedot jaetaan toimintaan osallistuvien lasten opettajille ja rehtorille. Tavoitteena on tunnistaa yksittäisen lapsen tarpeet, auttaa lasta koulutyössä ja sosiaalisissa suhteissa sekä tukea perhettä lapsen kasvatuksessa yhteistyössä koulun kanssa.

Ennen toimintakauden alkua koordinaattori tapaa rehtorin ja sopii esimerkiksi yhteistyöstä, tiedonkulusta, tiloista ja välineiden käytöstä. Tavoitteena on sopia rehtorin kanssa yhteistyötapaamisia 1-3 kertaa lukuvuodessa sekä tarpeen mukaan. Syyslukukauden alussa, yksikkökohtaisen perehtymisen päivänä, henkilökunta esittäytyy koulun henkilökunnalle. Toimintakauden alussa on tavoitteena sopia ryhmässä olevien lasten opettajien kanssa säännölliset kuukausittaiset tapaamiset.

Päivittäinen tiedonkulku tapahtuu kasvotusten tai puhelimitse kerhon ohjaajien ja koulun henkilökunnan välillä. Toimitusjohtajan, aluekoordinaattorin ja iltapäivätoiminnan johtajan tavoittaa sekä puhelimitse että sähköpostitse. Muista tiedonkulun käytänteistä sovitaan koulusopimuksen yhteydessä sekä joustavasti koulun henkilöstön kanssa.

Vanhemmilla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta sekä oikeus tietää lapsensa kerhotoiminnasta ja kerhopäivästä. Luottamuksellisella vuorovaikutuksella pyritään luomaan pohja kohdata perhe mahdollisessa ongelmatilanteessa.

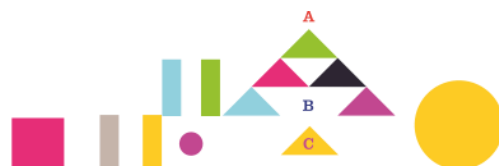
Ennen toimintakauden alkua iltapäivätoiminnan koordinaattori osallistuu koulutulokkaiden kouluun tutustumispäivään. Tilaisuudessa huoltajia informoidaan hakukäytännöistä, palvelusopimuksen palauttamisesta sekä iltapäivätoiminnan infotilaisuudesta, joka pidetään ennen toimintakauden alkua.

Ennen toimintakauden alkua perheille postitetaan kesäkirje sekä kerhotiedote, jossa mm. kerrataan ensimmäisen kerhopäivän kulku, kerho toiminnan tavoitteet, tietoa toiminnan arjesta, päivä- ja viikko-ohjelmista sekä tiedonkulkuun liittyviä asioita.

Elokuussa perheille järjestettävässä infotilaisuudessa vanhemmat saavat kattavasti tietoa iltapäivätoiminnasta. Vanhemmat voivat tutustua tiloihin, ohjaajiin sekä esittää kysymyksiä iltapäivätoiminnasta.

Vuosittain huoltajille järjestetään yhteisiä tapaamisia esimerkiksi äitien- ja isänpäivätapahtumien merkeissä ja joulukuun glöghetken muodossa. Näissä tapaamisissa huoltajat voivat tutustua toisiinsa sekä iltapäivätoimintaan. Lasten vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä pidetään koko ajan yllä keskusteluilla esimerkiksi vanhempien hakiessa lasta kerhosta. Viikoittain ohjaajat lähettävät huoltajille viikkokirjeen nimellä kulkevan tiedotteen menneistä ja tulevista tapahtumista sekä muista ajankohtaisista asioista ja kuulumisista. Tarvittaessa vanhemmat voivat varata ajan erilliseen keskusteluun ohjaajan ja / tai koordinaattorin kanssa.

Vanhemmille tehdään vuosittain asiakastyytyväisyyskysely, jolla kartoitetaan huoltajien toiveita, odotuksia sekä tyytyväisyyttä toimintaan ja saatuun palveluun. Palaute on mahdollista antaa anonyyminä. Lapsille tehdään oma kysely erillisellä lapsille suunnatulla kyselylomakkeella, jossa tiedustellaan mm. lapsen viihtymisestä, ohjaajista ja kavereista.

5.a Aikuinen – lapsi vuorovaikutus

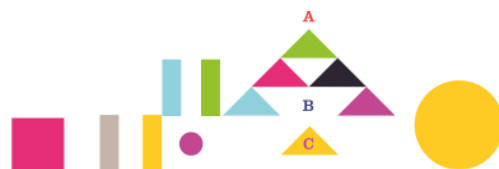
Aikuinen on läsnä lapsen arjessa, kuuntelee lasta aidosti ja on saatavilla, kun lapsi tarvitsee aikuisen tukea tai syliä. Hänellä on kyky kuunnella lasta, osoittaa olevansa kiinnostunut lapsen ajatuksista ja kyky vastata lapsen esittämiin kysymyksiin. Henkilökunta on perehtynyt lapsen koti- ja kulttuuritaustaan esim. perustietolomakkeiden sekä jokapäiväisten arkisten lapsen hakutilanteisiin liittyvien keskusteluiden kautta. Aikuinen tervehtii lasta päivän alussa sekä hyvästelee kätellen päivän päättyessä. Aikuinen rohkaisee lasta omatoimisuuteen arkipäiväisissä tilanteissa ja lapsi saa osallistua erilaisiin arjen toimintoihin ja päivittäisiin työtehtäviin yhdessä aikuisen kanssa. Aikuinen antaa positiivista palautetta jokaiselle lapselle päivittäin sekä auttaa lasta sietämään pettymyksiä ja yrittämään uudestaan. Jokaisessa ryhmässä on kaksi lapsen omaa ohjaajaa, jotka tulevat tutuksi lapselle heti kerhovuoden alussa.

6. VAKUUTUKSET

Iltapäiväkerholaiset ja työntekijät on vakuutettu tapaturman varalta Fenniassa.

Lapsen saapuessa kerhoon (ilmoittautuessaan ohjaajalle) hän siirtyy kerhon vakuutuksen piiriin. Koulun vakuutus kattaa matkan koulusta kerhoon. Vakuutus kattaa kerhoaikana tai lapsen matkalla kerhosta suoraan kotiin lapselle tapahtuneen tapaturman hoitoon liittyvät sairaanhoitokulut. Vakuutus ei korvaa lapsen tavaroiden katoamista tai rikkoutumista.

Vastuuvakuutus korvaa ulkopuoliselle aiheutuneen esine- ja/tai henkilövahingon.

7. VÄLIPALA

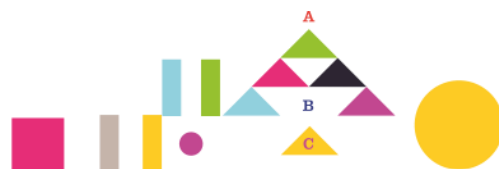
Kerholaiset saavat välipalan joka päivä noin klo 13.30-14.30. Välipala tilataan koulun keittiöltä ja nautitaan ruokalan tiloissa. Ohjaajat huolehtivat rutiinien sujumisesta välipalalla. Yhteisinä rutiineina on käsien pesu, ruuan noutaminen hyvässä järjestyksessä, hyvät pöytätavat ja omien jälkien siivoaminen. Yksikössä on käytössä mm. hygieniaan ja välipalojen tarjoiluun opastava omavalvontasuunnitelma.

8. TURVALLISUUSUUNNITELMA

Toimintakauden alussa henkilökunnan kanssa käydään läpi tapaturmatilanteita ja toimintaohjeita sellaisten varalle. Yksiköstä löytyy myös kirjalliset ohjeet tapaturmatilanteita varten sekä työntekijän ilmoituslomake tapaturmasta/välikohtauksesta. Lomake täytetään heti em. tapahtuman jälkeen ja toimitetaan iltapäivätoiminnan päällikölle tiedoksi sekä vakuutusilmoitusta varten. Toimintakauden aikana iltapäiväkerhossa järjestetään henkilöstölle turvallisuusperhdytys. Turvallisuusperhdytyksessä käsitellään yhteisesti yksikön turvallisuusasioita, tehdään mahdolliset turvallisuuspäätökset sekä harjoitellaan kuvitteellisia vaaratilanteita. Iltapäiväkerho osallistuu vuosittain myös koulun paloharjoituksiin sekä turvallisuuskävelyyn.

Kerhokauden alussa laaditaan pihavalvontasuunnitelma, jossa huomioidaan pihalueen mahdolliset riskitekijät, ulkoilun alueen rajat sekä muut valvontaan liittyvät yhdessä sovitut säännöt.

Ohjaajat tutustuvat sekä kerhon omaan että koulun turvallisuuskansioon. Yhteisessä kriisinhallintapalaverissa mietitään ja harjoitellaan erilaisia kriisitilanteita iltapäivätoiminnan kannalta, kuten tulipalo, lapsen karkaaminen, väkivaltainen tai huumausaineen alainen aikuinen sekä sovitaan yhteisiä toimintatapoja. Kerhopuhelimeen on ohjelmoitu yleinen hätänumero, poliisin, terveyskeskuksen, myrkytystietokeskuksen sekä taksin numerot. Kriisitilanteessa tarvittavat numerot sekä ensiapuohjeet löytyvät myös kerhotilan seinältä.

Perehdytyskansiosta löytyy kirjallista materiaalia mm. ”Henkilökunnan toiminta väkivalta- ja uhkatilanteissa”.

